

## ОСОБА КОРУПЦІОНЕРА В НЕВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

## THE FACE OF A CORRUPT OFFICIAL IN THE NON-PRODUCTIVE SPHERE OF UKRAINE

Смірнов А.С., к.мед.н., доцент,  
докторант,Дніпровський державний  
університет внутрішніх справ  
ORCID ID: 0009-0006-5599-0939

У статті проведено дослідження особи корупціонера в невинробничій сфері України. Зазначено, що встановлення особи корупціонера в невинробничій сфері України є обов'язковою складовою системного дослідження сучасного стану корупційної злочинності в Україні.

З метою отримання повної та об'єктивної інформації щодо осіб, які за офіційною статистикою вчиняють корупційні кримінальні правопорушення в невинробничій сфері України, автор звертає свою увагу на Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, оприлюднений Офісом Генерального прокурора України.

На основі офіційних статистичних даних оприлюднених Офісом Генерального прокурора України було встановлено, що більшість корупційних правопорушень вчинили особи віком 40–54 роки, що становить від загальної кількості 34,94% та 29–39 років, що становить 34,41%. В такому контексті варто говорити про схильність осіб цих вікових категорій до вчинення корупційних кримінальних правопорушень в силу займаної посади, професійного досвіду та доступу до управлінських рішень.

За статистикою понад 51% осіб мають вищу або фахову передвищу освіту, ще 32,4 осіб мають середню або профільну освіту. Показники підкреслюють те, що корупційні злочинці в переважній своїй кількості є освіченими особами. Добре володіють законодавством, а також мають відповідні професійні знання, які відповідають займаним посадам.

Дослідження гендерного аспекту корупційної діяльності свідчить про те, що корупціонерами є переважно особи чоловічої статі (82,93%). Гендерний дисбаланс корупції зумовлюється тим, що більшість керівних посад, які передбачають прийняття управлінських рішень займають чоловіки. Жінки в свою чергу частково представляють корупційну злочинність у сфері фінансів.

Дослідження статистики, щодо громадянства осіб які вчиняють корупційні кримінальні правопорушення показало, що 98,33% – це громадяни України, що говорить про внутрішньодержавний характер корупції. Іноземці представлені лише у 1,6% випадків, і переважно у вчинення кримінальних правопорушень передбачених ст. 369 КК України, у якості «ініціаторів».

На основі зазначеного у роботі робиться висновок, що особи злочинця в невинробничій сфері України притаманні ознаки, які характеризують особу корупційного злочинця. Особа злочинця-корупціонера в невинробничій сфері України – це чоловік вікової категорії 29–39 або 40–54 роки, має вищу, фахову передвищу, середню або профільну освіту, обіймає керівну посаду з доступом до управлінських рішень, має значний професійний досвід, користується авторитетом серед колег і підлеглих.

**Ключові слова:** невинробнича сфера, сфера послуг, корупція, особа корупціонера, корупціонер, особа злочинця, правопорушник.

The article conducts a study of the identity of a corrupt official in the non-productive sphere of Ukraine. It is noted that identification of a corrupt official in the non-productive sphere of Ukraine is an indispensable component of a systematic study of the current state of corruption crime in Ukraine.

Today, corruption offences in the non-production sector of Ukraine are manifested in many areas of human life, including education, healthcare, administrative and financial services, etc. However, it is the constitutional duty of the state to ensure these areas, including by preventing corruption-related criminal offences.

Each corruption criminal offence in the non-production sector of Ukraine has its own portrait. The personality of a corrupt offender who commits a criminal offence is endowed with a number of characteristic features that describe its structure. Moreover, the study of the offender's personality is an integral element of a comprehensive study to establish the current state of crime in the non-productive sphere of Ukraine.

With a view to obtaining complete and objective information about the persons who, according to official statistics, commit corruption criminal offences in the non-productive sphere of Ukraine, the author draws attention to the Unified Report on Persons Who Committed Criminal Offences published by the Office of the Prosecutor General of Ukraine.

Based on official statistics published by the Office of the Prosecutor General of Ukraine, it was found that most corruption offences were committed by persons aged 40–54 years, which is 34.94% of the total number, and 29–39 years, which is 34.41%. In this context, it is worth talking about the propensity of persons of these age categories to commit corruption criminal offences due to their position, professional experience and access to managerial decisions.

According to statistics, more than 51% of individuals have higher or professional higher education, and another 32.4 have secondary or specialised education. These indicators emphasise that corruption offenders are overwhelmingly educated. They have a good knowledge of the law, as well as relevant professional knowledge that is appropriate to their positions.

The study of the gender aspect of corruption shows that corrupt officials are mostly men (82.93%). The gender imbalance in corruption is due to the fact that most senior positions that involve managerial decision-making are held by men. Women, in turn, partially represent corruption offences in the financial sector.

A study of statistics on the citizenship of perpetrators of corruption-related criminal offences showed that 98.33% are Ukrainian citizens, which indicates the domestic nature of corruption. Foreigners are represented in only 1.6% of cases, and mainly in criminal offences under Article 369 of the Criminal Code of Ukraine, as "initiators".

Based on the above, the author concludes that the personality of a criminal in the non-productive sphere of Ukraine has the features that characterise the personality of a corruption criminal. The personality of a corrupt criminal in the non-productive sector of Ukraine is a man in the age category of 29-39 or 40-54 years, with higher, professional pre-higher, secondary or specialised education, holding a managerial position with access to managerial decisions, having significant professional experience, and enjoying authority among colleagues and subordinates.

**Key words:** non-productive sphere, service sector, corruption, person of a corrupt official, corrupt official, person of a criminal, offender.

**Постановка проблеми.** Станом на сьогодні, корупційна злочинність в невинробничій сфері України має свої прояви в багатьох сферах суспільного життя. Від корупції потерпають сфери освіти, медицини, адміністративних і фінансових послуг тощо. Водночас, забезпечення ефек-

тивного функціонування цих сфер, у тому числі і шляхом запобігання корупційним кримінальним правопорушенням, є конституційним обов'язком держави.

Кожне корупційне кримінальне правопорушення в невинробничій сфері України представлене соціальним

портретом зловмисника. Особа корупціонера, яка вчиняє такі кримінальні правопорушення характеризується цілою низкою типових рис, що описують її структуру. Більше того, дослідження особи злочинця є необхідним елементом комплексного дослідження по встановленню сучасного стану злочинності в невинробничій сфері України.

**Окремі питання корупційної злочинності в невинробничій сфері України досліджували:** А.В. Андрушко, Д.О. Анісімов, К.А. Бабенко, В.С. Березняк, О.І. Білик, О.С. Бондаренко, А.А. Буравська, М.В. Буряк, В.Г. Герасименко, О.А. Гритенко, Н.Г. Діденко, О.О. Дриголь, Н.О. Жукова, Б.Б. Коваль, М.В. Кондрашова, С.Ж. Лазаренко, І.Б. Медницький, В.І. Мельниченко, О.І. Михайлюк, І.А. Нестерова, О.В. Новікова, Н.М. Овчаренко, Т.П. Панченко, О.О. Пищуліна, Р.М. Резнік, В.В. Сокурено, А.В. Стаднік, О.Г. Хрїмль, В.В. Шаблістий, О.С. Юнін та інші. Разом із тим, комплексні дослідження особи корупціонера в невинробничій сфері України наразі відсутні.

**Мета статті** полягає у дослідженні особи корупціонера в невинробничій сфері України.

**Виклад основного матеріалу.** Вивчення особи злочинця є однією з центральних проблем, що має теоретичне і практичне значення [1, с. 70]. Незважаючи на те, що на загальному рівні корупція є соціально-економічним явищем, у своїх конкретних проявах вона завжди має реальне прізвище – осіб, які неналежно виконують свої обов'язки, «приватизують» посаду і збагачуються особисто (або разом із членами сім'ї, друзями) за рахунок державного бюджету або інших громадян. Саме з кожного з них вибудовується корупційна система. Оскільки корупційні відносини відбуваються за двосторонньої зацікавленості, це призводить до складності виявлення окремих правопорушень і покарання винних. Саме безкарність є тим чинником, який дозволяє поширюватись і поступово зміцнюватись корупційним практикам. Від корупції тимчасово можуть «вигравати» тільки особи, які незаконно збагачуються або «вирішують» за її допомогою власні проблеми [2, с. 70].

Ба більше, ефективність запобігання злочинності можлива лише у тому випадку, коли увага буде сконцентрована на особі злочинця, оскільки саме особа є носієм причин вчинення кримінального правопорушення. Особа злочинця – основний та важливий елемент всього механізму злочинної поведінки. Ті її особливості, які породжували таку поведінку, повинні бути безпосереднім об'єктом запобіжного впливу. Тому проблема особи злочинця належить до числа основних і водночас складних проблем [3, с. 127].

Як можемо побачити із розподілу осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за віковими групами (2016–2024 рр.) більшість корупційних кримі-

нальних правопорушень вчиняють особи віком від 40 до 54 років, що становить майже 35% від загальної кількості. Така статистика може свідчити про те, що в доволі зрілому віці посадовці вже мають певний авторитет серед підлеглих та вищого керівництва, а також значних досвід роботи, чим відкриваються можливості до здійснення корупційних схем.

Наступною за кількісним показником є вікова група 29–39 років, що становить майже 34,5% від загальної кількості. Злочинці у цьому віці вже можуть активно обіймати керівні посади в публічному секторі, мати певний професійний досвід та розуміння функціонування системи державних органів. Доволі велика облікована кількість представників цієї групи дозволяє наголосити на небезпечності цього віку осіб у контексті вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Отже, варто наголосити, що вікова група 29–39 років (6191 випадок) та вікова група 40–54 (6287 випадків) становлять майже 70% від загальної кількості облікованих випадків. В цьому контексті доцільно говорити про схильність осіб віком 29–54 років до вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Третім за обсягом сегментом виступає вікова група 18–28 років і становить (3027 зареєстрованих випадків), тобто 16,82% від загальної кількості. Це свідчить про сучасне включення в корупційне середовище більш молодого покоління. На цей стан речей може впливати негативний приклад корупційної діяльності старшого покоління, а також залучення молодих працівників до корупційних схем керівниками структурних підрозділів.

Вікова група 55–59 років налічує 1330 облікованих випадків, що становить 7,39% від загальної кількості. Корупціонери цього віку, як правило, обіймають відповідальні керівні посади в органах державної влади або бюджетних установах. У зв'язку з тривалим перебуванням на службі мають напрацьований авторитет серед колег, а також доступ до вже існуючих корупційних схем.

Вікова група 60 років і більше представлена у вигляді 1147 випадків, що становить 6,38% від загальної облікованої кількості випадків. Корупціонери передпенсійного та пенсійного віку часто залишаються керівних або консультативних посадах. Авторитет, досвід роботи, довіра вищого керівництва дозволяє приймати участь в корупційних схемах, а досить часто і очолювати їх.

В найменшій кількості облікованих випадків представлена вікова категорія 16–17 років (лише 9 випадків), що становить 0,05%. В такому юному віці особи переважно не займають посади, які дозволяють приймати участь в корупційних кримінальних правопорушеннях. На це також впливає і відсутність довіри, в такому віці, серед корупціонерів.

Таблиця 1

Розподіл осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за віковими групами (2016–2024 рр.)

| № з/п        | Стаття КК України | 16-17 років | 18-28 років | 29-39 років | 40-54 років | 55-59 років | 60 років і більше | Разом        |
|--------------|-------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------------|--------------|
|              | ст. 191           | 3           | 1030        | 1667        | 1688        | 360         | 331               | <b>5079</b>  |
|              | ст. 210           | 0           | 0           | 2           | 1           | 0           | 4                 | <b>7</b>     |
|              | ст. 364           | 0           | 39          | 174         | 313         | 105         | 101               | <b>732</b>   |
|              | ст. 364-1         | 0           | 15          | 57          | 42          | 17          | 16                | <b>147</b>   |
|              | ст. 365-2         | 0           | 7           | 65          | 60          | 5           | 15                | <b>152</b>   |
|              | ст. 368           | 0           | 496         | 1123        | 988         | 213         | 173               | <b>2993</b>  |
|              | ст. 368-3         | 0           | 15          | 61          | 68          | 14          | 22                | <b>180</b>   |
|              | ст. 368-4         | 0           | 4           | 23          | 25          | 9           | 8                 | <b>69</b>    |
|              | ст. 369           | 6           | 1228        | 2528        | 2567        | 468         | 387               | <b>7184</b>  |
|              | ст. 369-2         | 0           | 193         | 491         | 535         | 139         | 90                | <b>1448</b>  |
| <b>Разом</b> |                   | <b>9</b>    | <b>3027</b> | <b>6191</b> | <b>6287</b> | <b>1330</b> | <b>1147</b>       | <b>17991</b> |

Таблиця 2

Процентне співвідношення вікових груп серед осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення (17991 особа) протягом 2016–2024 рр.

| № з/п | Вікова група | Кількість осіб | Частка від загального обсягу |
|-------|--------------|----------------|------------------------------|
|       | 16–17 років  | 9              | 0,05%                        |
|       | 18–28 років  | 3027           | 16,82%                       |
|       | 29–39 років  | 6191           | 34,41%                       |
|       | 40–54 років  | 6287           | 34,94%                       |
|       | 55–59 років  | 1330           | 7,39%                        |
|       | 60+ років    | 1147           | 6,38%                        |

Таблиця 3

Розподіл осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за рівнем освіти (2016–2024 рр.)

| № з/п | Стаття КК України | Вища і фахова передвища | Професійна (професійно-технічна) | Базова середня та профільна середня | Початкова | Без освіти | Разом        |
|-------|-------------------|-------------------------|----------------------------------|-------------------------------------|-----------|------------|--------------|
|       | ст. 191           | 2664                    | 946                              | 1460                                | 9         | 0          | 5079         |
|       | ст. 210           | 7                       | 0                                | 0                                   | 0         | 0          | 7            |
|       | ст. 364           | 643                     | 60                               | 29                                  | 0         | 0          | 732          |
|       | ст. 364-1         | 116                     | 11                               | 20                                  | 0         | 0          | 147          |
|       | ст. 365-2         | 148                     | 2                                | 2                                   | 0         | 0          | 152          |
|       | ст. 368           | 2696                    | 148                              | 149                                 | 0         | 0          | 2993         |
|       | ст. 368-3         | 115                     | 30                               | 34                                  | 1         | 0          | 180          |
|       | ст. 368-4         | 63                      | 4                                | 2                                   | 0         | 0          | 69           |
|       | ст. 369           | 1572                    | 1567                             | 3935                                | 85        | 25         | 7184         |
|       | ст. 369-2         | 1161                    | 94                               | 191                                 | 1         | 1          | 1448         |
|       | <b>Разом</b>      | <b>9185</b>             | <b>2862</b>                      | <b>5822</b>                         | <b>96</b> | <b>26</b>  | <b>17991</b> |

Таблиця 4

Процентне співвідношення рівнів освіти серед осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення (17991 особа) протягом 2016–2024 рр.

| № з/п | Рівень освіти                       | Кількість осіб | Частка від загального обсягу |
|-------|-------------------------------------|----------------|------------------------------|
|       | Вища і фахова передвища             | 9185           | 51,04%                       |
|       | Професійна (професійно-технічна)    | 2862           | 15,91%                       |
|       | Базова середня та профільна середня | 5822           | 32,37%                       |
|       | Початкова освіта                    | 96             | 0,53%                        |
|       | Без освіти                          | 26             | 0,14%                        |

Таблиця 5

Розподіл осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за громадянством (2016–2024 рр.)

| № з/п | Стаття КК України | Українці     | Іноземці   | Особи без громадянства | Мігранти | Біженці  | Разом        |
|-------|-------------------|--------------|------------|------------------------|----------|----------|--------------|
|       | ст. 191           | 5065         | 14         | 0                      | 0        | 0        | 5079         |
|       | ст. 210           | 7            | 0          | 0                      | 0        | 0        | 7            |
|       | ст. 364           | 731          | 1          | 0                      | 0        | 0        | 732          |
|       | ст. 364-1         | 146          | 1          | 0                      | 0        | 0        | 147          |
|       | ст. 365-2         | 152          | 0          | 0                      | 0        | 0        | 152          |
|       | ст. 368           | 2991         | 2          | 0                      | 0        | 0        | 2993         |
|       | ст. 368-3         | 180          | 0          | 0                      | 0        | 0        | 180          |
|       | ст. 368-4         | 69           | 0          | 0                      | 0        | 0        | 69           |
|       | ст. 369           | 6910         | 262        | 7                      | 2        | 3        | 7184         |
|       | ст. 369-2         | 1440         | 8          | 0                      | 0        | 0        | 1448         |
|       | <b>Разом</b>      | <b>17691</b> | <b>288</b> | <b>7</b>               | <b>2</b> | <b>3</b> | <b>17991</b> |

За результатом аналізу рівнів освіти серед осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення (17991 особа) протягом 2016–2024 рр. слід відзначити переважну кількість корупціонерів із вищою та фаховою передвищою освітою. Зокрема на цю категорію припадає 9185 осіб, що становить 51,04% від загальної кількості зареєстрованих. Тобто, більш половини від облікованого масиву. Це може свідчити про те, що переважно корупціо-

нери обіймають посади які передбачають наявність вищої освіти, а також в силу своєї фахової обізнаності орієнтуються в законодавстві, що дозволяє вчиняти та приховувати корупційні кримінальні правопорушення.

Другою за чисельністю є група осіб, які мають базову та профільну середню освіту. Облікована категорія в загальній кількості становить 5822 осіб, що становить 32,37% від загальної кількості. До цієї категорії осіб від-

Таблиця 6

**Процентне співвідношення громадянства осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення (17991 особа) протягом 2016–2024 рр.**

| № з/п | Категорія              | Кількість осіб | Частка від загального обсягу |
|-------|------------------------|----------------|------------------------------|
|       | Громадяни України      | 17691          | 98,33%                       |
|       | Іноземні громадяни     | 288            | 1,6%                         |
|       | Особи без громадянства | 7              | 0,039%                       |
|       | Нелегальні мігранти    | 2              | 0,011%                       |
|       | Біженці                | 3              | 0,017%                       |

Таблиця 7

**Розподіл осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за статтю (2016–2024 рр.)**

| № з/п | Стаття КК України | Чоловіки | Жінки | Разом |
|-------|-------------------|----------|-------|-------|
|       | ст. 191           | 3382     | 1697  | 5079  |
|       | ст. 210           | 5        | 2     | 7     |
|       | ст. 364           | 560      | 172   | 732   |
|       | ст. 364-1         | 128      | 19    | 147   |
|       | ст. 365-2         | 104      | 48    | 152   |
|       | ст. 368           | 2605     | 388   | 2993  |
|       | ст. 368-3         | 154      | 26    | 180   |
|       | ст. 368-4         | 46       | 23    | 69    |
|       | ст. 369           | 6704     | 480   | 7184  |
|       | ст. 369-2         | 1232     | 216   | 1448  |
|       | Разом             | 14920    | 3071  | 17991 |

Таблиця 8

**Розподіл осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення за статтю у процентному співвідношенні (2016–2024 рр.)**

| № з/п | Стаття КК України | Чоловіки % | Жінки % |
|-------|-------------------|------------|---------|
|       | ст. 191           | 55,59      | 33,41   |
|       | ст. 210           | 71,43      | 28,57   |
|       | ст. 364           | 76,50      | 23,50   |
|       | ст. 364-1         | 87,07      | 12,93   |
|       | ст. 365-2         | 68,42      | 31,58   |
|       | ст. 368           | 87,01      | 12,99   |
|       | ст. 368-3         | 85,56      | 14,44   |
|       | ст. 368-4         | 66,67      | 33,33   |
|       | ст. 369           | 93,32      | 6,68    |
|       | ст. 369-2         | 85,04      | 14,96   |
|       | Разом             | 82,93      | 17,07   |

носяться переважно технічні працівники, які залучаються до корупційних схем, а також посадовці невисокого рангу.

Серед осіб з професійною (професійно-технічною) освітою обліковано 2862 випадки, що становить 15,91% від загальної облікованої маси. Це може свідчити про залучення осіб з професійною (професійно-технічною) освітою як «інструментів» корупційної діяльності. Зазначені особи можуть на місцях виконувати завдання корупційного характеру, які можуть входити в їх професійну компетенцію.

Найменші показники під час аналізу було встановлено серед осіб, які мають початкову освіту – 96 осіб, що становить 0,53% від загальної кількості та без освіти – 26 осіб, що становить 0,14% від загальної кількості. Ці показники є досить логічними, адже зазначені особи зазвичай не допускаються до посад, які передбачають відповідальність за прийняття рішень.

Аналіз вчинених корупційних кримінальних правопорушень за приналежністю до громадянства наглядно демонструє домінування громадян України у 98,33%

(17691 випадків). Це свідчить про внутрішньодержавну проблему корупції в межах українського суспільства.

Процентне відношення іноземних громадян у вигляді 1,6% (288 випадків) свідчить про участь іноземців в якості «ініціаторів» корупційної діяльності. В переважній більшості це кримінальні правопорушення передбачені ст. 369 КК України «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі» (262 випадки).

Аналіз вчинених корупційних кримінальних правопорушень за статтю дав змогу зрозуміти, що переважна більшість корупціонерів – це чоловіки (14920 випадків), що становить 82,93% від загальної кількості. Злочинці чоловічої статі домінують у всіх категоріях досліджуваних кримінальних правопорушень. Найбільша частка чоловіків (понад 93%) вчинили кримінальні правопорушення передбачені ст. 369 КК України.

Частка злочинців жіночої статі представлена у вигляді 17,07%, що становить 3071 випадок. Найбільший відсоток жінок вчинили корупційні кримінальні правопорушення передбачені ст. 191 КК України (33,41%), ст. 368–4 КК України (33,33%) та ст. 365–2 КК України (31,58%). Отримана статистика може свідчити про те, що жінки переважно вчиняють корупційні кримінальні правопорушення у сфері бухгалтерії або фінансів, не займаючи високі керівні посади. В підтвердження цього твердження можна наголосити на невеликому проценті жінок у вчиненні кримінальних правопорушень передбачених ст. 368 КК України (12,99%) та ст. 364–1 КК України (12,93%), як посадовців високого рівня.

Отже, на основі зазначених вище офіційних статистичних даних оприлюднених Офісом Генерального прокурора України можна стверджувати, що більшість корупційних правопорушень вчинили особи віком 40–54 роки, що становить від загальної кількості 34,94% та 29–39 років, що становить 34,41%. В такому контексті варто говорити про схильність осіб цих вікових категорій до вчинення коруп-

ційних кримінальних правопорушень в силу займаної посади, професійного досвіду та доступу до управлінських рішень.

За статистикою понад 51% осіб мають вищу або фахову передвищу освіту, ще 32,4 осіб мають середню або профільну освіту. Показники підкреслюють те, що корупційні злочинці в переважній своїй кількості є освіченими особами. Добре володіють законодавством, а також мають відповідні професійні знання, які відповідають займаним посадам.

Дослідження гендерного аспекту корупційної діяльності свідчить про те, що корупціонерами є переважно особи чоловічої статі (82,93%). Гендерний дисбаланс корупції зумовлюється тим, що більшість керівних посад, які передбачають прийняття управлінських рішень займають чоловіки. Жінки в свою чергу частково представляють корупційну злочинність у сфері фінансів.

Дослідження статистики, щодо громадянства осіб які вчиняють корупційні кримінальні правопорушення показало, що 98,33% – це громадяни України, що говорить про внутрішньодержавний характер корупції. Іноземці представлені лише у 1,6% випадків, і переважно у вчиненні кримінальних правопорушень передбачених ст. 369 КК України, у якості «ініціаторів».

Отже, за результатом дослідження було встановлено, що особі злочинця в невиробничій сфері України притаманні ознаки, які характеризують особу корупційного злочинця. Особа злочинця-корупціонера в невиробничій сфері України – це чоловік вікової категорії 29–39 або 40–54 роки, має вищу, фахову передвищу, середню або профільну освіту, обіймає керівну посаду з доступом до управлінських рішень, має значний професійний досвід, користується авторитетом серед колег і підлеглих.

В подальшому актуальним є дослідження шляхів удосконалення кримінологічної діяльності в невиробничій сфері України.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Денисов С.Ф. Особа злочинця у кримінологічній теорії України. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22). С. 152–159.
2. Шостко О.Ю. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2014. Вип. 28. С. 69–78.
3. Клименко Д.С. Поняття і значення вивчення особи злочинця для розслідування злочинів проти життя та здоров'я. С. 127–128. URL: <https://elar.navy.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1776de63-6282-435d-832a-2dd36d34d1b7/content>
4. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення : веб-сайт. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchini-kriminalni-pravoporushennya-2>
5. Anisimov D.O. Social condition of criminal liability for the illegal influence on the results of official sports competitions. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. Volume 2. С. 8–14.
6. Анісімов Д.О. Суб'єкт протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 1. С. 233–217. DOI: 10.31733/2078-3566-2020-1-233-237
7. Сокурено В.В. Кримінологічна характеристика та протидія злочинності у сфері фізичної культури і спорту : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2019. 235 с.
8. Сокурено В.В. Кримінологічна характеристика та протидія злочинності у сфері фізичної культури і спорту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2019. 22 с.
9. Бондаренко О.С. протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: кримінально-правова характеристика. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 213–217.
10. Огерук І.С. Щодо переліку корупційних злочинів, передбачених кримінальним кодексом України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія право*. 2019. № 7 (19). С. 153–159.
11. Шило С. Кримінологічні напрями запобігання корупції в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 237–242.
12. Веприцький Р.С. Характерні риси сучасної корупційної злочинності в Україні. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції*. Харків. 2017. С. 50–51.